

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDEVARVET N:r 1: 1930

Vår ledande artikel ger under rubriken Ett udda år, en återblick på 1929.

*

Kvinnoporträttet på Tidevarvets första sida är utfört efter en teckning av Olga Milles. Vi ha valt det att pryda årets första nummer därför att det tycks oss som uttryckte det en hoppfull blick in i framtiden.

*

Om den norske biskopen Eivind Berggravs bok Fångens själsliv, nyss utkommen på svenska, skriver fru Ester Ekedahl-Lundberg, som personligen praktiskt har deltagit i fångvård.

*

Dr. Andrea Andreen-Svedberg har sänt Tidevarvet ett teaterbrev från Boston och New York, där bl. a. märkliga saker ett negerdrama och ett fångsedrama stått på programmet i höst.

*

Vid ingången till det nya året ber Tidevarvet att få sända en hjärtlig rundhälsning till sina vänner och uttrycka den förhoppningen att redaktionen och prenumeranterna också under 1930 få förnas i gott samarbete till ömsesidig glädje.

*

Prenumerera på

TIDEVARVET
1930

Vi be de av våra prenumeranter som ännu inte verkställt prenumeration för år 1930 att benäget uppmärksamma den postgiroblankett som medföljer upplagan.

Svenska Eldbegängelse förenings expedition

Sthlms Eldbegängelsebyrå
Sveavägen 25, 2 tr. hiss Stockholm
Öppen 10-4, lördags- o. helgdagsaftnar 10-2
Tel. Norr 2200 för eldbegängelser
, Norr 2280 , medlemsanmälan,
Avgift 10 kr. en gång för alla,
för begravningsförsäkrad 5 kr.
Krematorier i Stockholm, Göteborg, Örebro
och Hälsingborg.

Kvinnoporträtt
Efter teckning av Olga Milles

Det nya årets horisont

Den världsdel där det synes hända mest är Asien. Vapenlöst uppror i Indien? Kina, Ryssland och Västmakterna. Turkiet och Palestina. Tredje Internationalen. Större välstånd! Flottkonferensen och Paneuropa. Tyskland och Frankrike. Framtidens krav

Den världsdel där det synes hända mest är Asien. Denna världsdel med all sin mångfald, sin oro, sina inbördes motsatser har en gemensam enkel och lättfattlig lösning för handling: bort med Västerlandets herravälde! Befrielse! Frihet! Likaberättigande! Där stämma alla asiater överens, så långt som den antivästerländska känslan räcker finnes en pansasiatisk rörelse.

Tänkvårt för den som har lust att tänka är att det är västerländska idéer som satt eld på kretsen i Asien, Sun Yat-sen ville skapa ett nytt Kina på de tre principerna: nationalism, demokrati

och socialism, Mustafa Kemal vill driva ut Västerlandet med Västerlandets egen teknik, liksom Japan redan gjort. Gandhi såsom den mest radikala, vill driva ut Västerlandet ur Indien: styrelse, fotogenlampor, maskinspinnerier, bomullstyger, sprit och kulsprutor. Men även han är påverkad av västerländsk tanke och västerländska organisationsmetoder ehuru han indiserat dem.

Detta gör emellertid inte situationen lättare för Västerlandet, tvärtom.

»Överallt, tvärs över Österlandet, flammar upp varningssignaler till erövrarmakterna i Väster, ut-

ropade nyligen en ung indier, stämd för engelsk domstol för antiengelsk agitation, »Västerlandets fysiska och politiska herravälde över Österlandet skall försvinna!» Hela hans tal som återges i den indiska nationella rörelsens organ Liberty, synes vara typiskt för den oroliga stämningen i Indien just nu. Som vi erinra oss utlovade vicekonungen lord Irwin för en tid sedan att Indien skulle få ställning som dominion i det engelska imperiet. Men detta löfte har vissa förbehåll och innebär icke full självständighet. Därför ställa sig frihetsrörelsens ledare av-

(Forts. å sid. 6.)

Julotta

Jultraditionen barrar av sig som en gran fram emot Trettondag. Den är kraftlös, emedan som granen avhuggen från sina rötter, sitt inre sammanhang. När julen består i ritualmässig matsedel, julklappar och julotta, då måste rimligtvis det ögonblick komma, då allt flera människor göra sig en massa frågor:

Varför skola vi med våra oändligt större resurser och mindre digestionsförmåga tvunget äta fet slaktmat och smör-tårta gång på gång under en avgränsad period av vintern? För dem som fordom spåkte sig på sill och gröt hela hösten var julmatsedeln ett mästerverk borde inte vi då kunna skapa ett lika stort sådant ut från våra förutsättningar? Varför skola vi byta presenter just då vid jul, därför att det en gång funnits människor som så uttryckt sin glädje över Kristi födelse? Varför skola vi lysa oss med facklor vid en tidig gudstjänstfärd, när det finns billykto, och vi icke önska tjäna Gud?

Sådana frågor låta mycket hädiska. I mina öron skära de emellertid mindre än alla goda råd om att stärka traditionen genom att göra julen ännu mera stiltrogen och artificiell. Sådana röster äro i grunden mera farliga, emedan så djupt likgiltiga. Julen far sämre av att bli betraktad som ett estetiskt stämningsvärde än som ett objekt för hädelse som den är för bolsjevikerna. Hellre än att äse ett kortsällskap spela bridge om en stämningsfull fackelfärd till en landskyrka, hör jag bolsjevikernas Blåblustrupp utföra hädelsesketcher mot Kristus och tillbedja den nya Stjärnan i Öster.

Från Moskva hade till denna jul utgått påbud att tidpunkten skulle användas till att häda Kristendomen och dess präster och väcka det av religiöst opium förslöade folket. Ordern utfördes här i Folkets hus så som man utför en order, oklart översatt från främmande språk och skriven för helt andra förhållanden. Inte kan den svenska arbetarklassen plötsligt uppeldas till raseri över att vara bestulen, bedragen och behärskad av svenska kyrkans prästerskap? Och nog måste även den okritiske åhöraren haja till, då han hör genom föredragshållaren att nu så har partiet beslutat att icke av fruktan att sära den svenska kvinnans känslor och förlora hennes röster avhålla sig från en kampanj mot religionen.

Att varna folk för bibeln därför att de som skola ut och fria, kunna lära fel metod av berättelsen om Uria,

det går inte i ett land, där folk kunna läsa innantill.

Men ändå: med allt som var rätt smaklöst, medvetet lögnaktigt och alltför bokstavligt översatt från ryskan, så kände man ändå flåkten av en kamp mellan idéer. Det var icke tomheten och likgiltigheten som kvävde kristendomen, det var en ny religion som reste sig till kamp mot den. En religion som med all sin omklädnad, sin gudsförnekelse, sin lidelsefullt fräsande förakt för all annan verklighet än den jordiska och all annan lycka än den materiella, inerst har med kristendom gemensamt det mål som heter mänsklighetens frälsning och gemenskap.

Finns det i kyrkan något av den ande som besjälade Ansgarius då han i hopp om martyrkronan begav sig på sin andra missionsresa till det nu åter hedniskt reaktionära Sverige, då bör den lystra just nu.

Devinez.

konsum

föreningen för lägre
levnadskostnader

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfrid lördag.
Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm

UTGIVARE

Ada Nilsson.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägner.

Elisabeth Tamm.

Honorine Hermelin.

REDAKTIONSSKRETERARE

Carin Hermelin.

Mottagningsstid 10-12.

Telefon Norr 4842.

EXPEDITION:

Telefon Norr 28243.

Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m.

Postgiro 1544

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6,-, halvår kr. 3,50,

kvartal kr. 2,- Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

I text . . . . . 20 öre

per millimeter.

Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1930

Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag

Storgatan 22

CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk kultur.
Redaktion: förf. Beril Almqvist, fil. kand.
Leif Björk, fil. stud. Mauritz Konow,
förf. Karin Boye, amanuens Alf Johansson.

Utkommer med 12 nummer per år.
— Prenumerationsavg. för helt år kr. 3,
3, för halvår 1:50. Lösnummer 25 öre.
Adr.: Clarté, Box 443, Stockholm.
Postgirokont. 2873.

RYGGSKOTT

Den bästa och snabbaste
hjälpen vid alla slags akuta
smärtor är

NEVROSINE

(Antipyreticum och analgeticum.)
Fritt från acetylsalicylsyra.

Smärtstillande och febernedsättande
tablett. Verksamt medel vid all
slags reumatisk värk, Gikt, Ischias,
Neuralgier, Nervsmärtor och vissa
febrar (Influensa, Halsfluss och
dylika s. k. förkylningssjukdomar).

Säljes endast å apotek.
Förpackningar å 50 öre och kr. 1.90.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgatan 14. Tel. 7575-7576.
f. d. La Vattugatan.

STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker,
Boutredningar och testamenten,
förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Westerstahl, O.

& Branting-W., Sonja.
Led. av Sveriges Advokatsamfund
Vasagatan 4. Tel. 11218

TANDLÄKARE

Tandläkare

Arnold Ahlström
Birger Jarlsagatan 32, IV.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Mottagn. enl. överensk. pr tel. N. 8350

Tandläkare

Gustaf Backelin,
Strandvägen 1, 2 tr.
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Rådfrågningstid kl. 12-1
eller efter Telef. anmälan 74824.

Tandläkare

Inga Forssberg
Medlem av Sthlms Tandläkareförening
Folkungagatan 50, 1 tr. (Götgatspalatset)
Mottagningsstid: Vardagar 10-12
f. m. och 7-8 e. m. Annan tid enl.
överenskommelse per tel. s. 1324.

Tandläkare

Konrad Granér
(Med. av Sthlms Tandläkareförening.)
S:t Eriksgatan 40 III, hiss.
Mottagn. efter överenskommelse
pr tel. Kungsh. 34197.

Tandläkare

Emil Hjertstedt
Sibylllegat. 23, 2tr. (vid Östermalmstorg)
Mottagn. efter överenskommelse
pr tel. ö. 9191.

Tandläkare

Harry Weinberg
Drottninggatan 71 A, II tr.
Mottagn.: Månd, Onsd, Fred, Lörd.
11-1. Tisd, Torsd, 4-7. Tel. N.
7551.

Ett udda Så här var
år det

1929 hör till de av ödet gyn-
nade udda årtalen, som inte äro
valår. Och när vi nu enligt gam-
mal god sed vid årsskiftet ta en
återblick på det gamla året, är
det därför inte några särskilt stor-
miga händelser, vi ha att anteck-
na. Men vindkast! Det där året
emellan de s. k. valen är kan-
ske lika betydande, som själva
valåret. Det är det kläpläggen-
de och bestämmande — valåret
blir sedan det utslagsgivande.

Vi fråga då, vad har 1929 lå-
tit oss veta om den politiska ställ-
ningen i landet? Kort sagt: att
reaktionen råder, därför att de,
som skulle vara framstegsparti-
na, syfta till makt mera än till
framåtskridande. Vi ha ett and-
ligt och moraliskt stillestånd på
den politiska marknaden. Där
finns röster och åsikter att köpa
och sälja, men föga produktivt ut-
byte. Efterfrågan bestämmer som
alltid tillgången. Vi behöva inte
säga, att Tidevarvets sympatier
ej gå i högerriktning,
men rätt skall vara rätt, höger
torde vara det parti, som
mest följer sitt program. Det är
givetvis också lättare för höger,
som har att hålla sig till det be-
stående, än för dem, som ska dri-
va fram utvecklingen, men icke
förty är fullföljandet av ett pro-
gram förutsättningen för ett parti
och dess skäl att vara till. År
1929 har obarmhärtigt klarlagt den
borgerliga samlingens stora fi-
sko. Om den var uteslutande av
»teknisk» beskaffenhet, som det
sades, har det visat sig, att en-
bart tekniska medel äro föga
hållbara, där det gäller en levan-
de utveckling. Och de försök till
samgående mellan frisinnade och
socialdemokrater, som pågått un-
der året, kunna svärigen undgå
att mot bakgrund av det borger-
liga blocket från 1928 ådraga sig
historiens löje. Och om en sådan
förening skulle komma till stånd,
är väl även den av teknisk na-
tur och troligen ej heller av lång
varaktighet.

Det märkligaste, som hänt, är
»jordbrukets nödläge», d. v. s. att
då man i årtal undvikit jordfrå-
gan och sökt avfärda den med
vissa lagar för jordbrukarna, har
kraschen inom jordbruket slutligen
blivit förestående. Man har fått
klart för sig, att den nalkas. Även
om det ligger mycket politik bak-
om all verklagen, bli nog de, som
profetera om lantbrukets olyckor,
bönhörda över hövan. Men stats-
hjälp tycks vara deras enda lö-
sen.

Och vad 1929 har förberett,
kommer 1930 års val att uppen-
bara.

Klockarebolaget
(F. d. J. F. Wissnells - Etabl. 1818)
LIKKISTFABRIK OCH
BEGRAVNINGSBYRA
SKEPPAREGAT. 39, Stockholm
Tel. 73436, N. 6089
Filiäler: S:t Paulsgatan 15. Telefon
Sö. 3087.
Agnegatan 16. Tel. K. 33528
Verkst. dir. J. Olof Lindberg
Föreståndaren: Tel. Ö. 6598.
Jämför våra varor och priser med andras
inom branschen!

SÖDERMANLANDS
ENSKILDA
BANK
DEPOSITION- KAPITAL- &
SPARKASSERÄKNING
mot högsta gällande ränta
Solidarisk Bank. Grundad 865.

Motortörarnas
nykterhet

Resultaten av de undersökni-
gar som av professor Erik Wid-
mark utförts rörande möjligheter-
na att genom blodprov fastställa
förekomsten av alkohol i kroppen,
ha för några dagar sedan tillkän-
nagivits. Som Tidevarvet förut
nämnt ha dessa undersökningar i
motorfordonsakkunniges i år
framlagda förslag tillmätts en gan-
ska stor betydelse, när det gäller
att bestämma vad som vid bilkör-
ning skall anses vara tillåten el-
ler otillåten spritkonsumtion.

Det inträffade, att samma dag
som professor Widmarks resultat
offenliggjordes, skedde en svår bil-
olycka i Göteborg, varvid en
ung flicka blev dödad. En av
de delaktiga chaufförerna befanns
lindrigt påverkad av alkohol. Han
bestod utan svårighet de prov,
som vid polisundersökningen före-
lades honom. Men vid den där-
efter företagna, enligt de nya me-
toderna utförda blodundersökning-
en, konstaterades en alkoholhalt
i blodet på 2 promille.

Professor Widmarks metod inne-
bär, att tre kapillärer fyllas med
blod från en droppe, som uttages
ur örsnibben eller fingerblom-
man. Kapillärerna äro särskilt
preparerade, så att alkoholen bi-
behåller sig oförändrad och blodet
flytande i desamma åtminstone
fyra dygn.

Enligt professor Widmarks för-
slag skulle gränsen för den vid
motorkörning tillåtna alkoholkon-
sumtionen motsvara en alkohol-
koncentration i blodet på c. a. en
promille. Det betyder ungefär 15
cl. sprit — den på restauranger
tillåtna mängden — eller omkring
55 gr. alkohol.

Vid undersökningarna bör en
viss hänsyn tas också till de kli-
niska symptomen. Äro dessa full-
ständigt negativa skall alkoholpå-
verkan anses inte föreligga även
om alkoholhalten i blodet överstiger
1 promille. Äro de kliniska
symptomen osäkra blir alkohol-
mängden fallande om den över-
stiger, men inte om den understiger
en promille. Äro de däremot
tydliga alkoholpåverkan anses
föreligga även om koncentrationen
i blodet understiger 1 promille.
Och överstiger den 2 promille skall
detta anses fallande för bilisten
oberoende av hans symptom för
övrigt.

Analysen av de av resp. läkare
ev. större polisstationer utförda
blodproven skulle enligt professor
Widmarks förslag utföras av Sta-
tens rättskemiska anstalt.

Artur Möllers nya noveller
bereda sina läsare ett konst-
närligt nöje. I själva verket
finns det icke hos oss män-
ga författare, som med en
så lätt och elegant hand be-
härskar konsten att skriva
smärre berättelser. Det finns
intet trevande, ojämnt och
oklart i hans stil, som har
något av blomman av den
fina kulturen på området.
Det förefaller mig, som om
han lärt mycket av fransk
novellkonst, och särskilt kan
man av hans sätt att forma
och frasera erinras om Mau-
passant,
skriver

O. Rabenius

i Stockholms-Tidningen om

Arthur Möller

**MANNEN
PÅ
PIEDESTALEN**

Pris 3:25

Wahlströms

Praktiserande läkare

Infört genom
Stockholms Läkarförening

Dr Ester Grönblad

Ögonsjukdomar

Götgatan 7, 3 tr. hiss.

Mottagn. tid vard. 1/10-1/11, 3-6.
Sönd. 1/10-1/11. Annan tid efter
överenskommelse pr tel. Söder 11170

Med. Doktor

John Hellström

Kirurgiska sjukdomar.

Nybrogatan 11, 3 tr.

Mottagn. Månd., Onsd., Fred. från
kl. 3, helst efter anmälan pr Tel. Öst.
453 kl. 9-10.

Doktor

Torsten Lindner

NERVSJUKDOMAR

Mästersamuelsgatan 9

Invid Biblioteksgatan.

Tel. 1919. Telef. 9-10 f. m.
Mottagn. enligt överenskommelse.

Dr Harald Nilsson

Spec.: Ortopedi.

(hållnings- o. rörelseorg. sjuk.)
BRAHEGATAN 27. Tel. Ö. 485.
Mottagn. Tisd., Torsd., Lörd. 3-4,
helst efter uppgörelse pr telefon.

Dr Wilhelm Rasch

Götgatan 21, 2 tr. Tel. Söder 58
Invärtes sjukdomar
spec. Hjärt- och lungsjukdomar
Mottagn. 1/3-1/4. Personl. tel. 1/9-9

Med. Doktor

Ernst B. Salén

Invärtes sjukdomar, spec.: Amnes-
omsättningens och hjärtsjukdomar.

S:a Blasieholmshamnen 4 A, 5 tr.

hiss, (invid Nationalmuseum).

Tid till mottagningen erhålles per
tel. Norr 216 vardagar 9-11 f. m.

DOKTOR

Karin Thorsell-Lagergren

KUNGSHOLMSGAT. 27, 2 tr.

Tel. Kh. 1930.

Allmänpraktiserande.

ottagn. vardagar 1/3-4. Annan
tid efter överenskommelse.

Infört gen. Sthlms läns läk.-fören.

Dr Elin Beckman

Södertälje, Järnagat. 20 (mitt emot
järnvägsstationen.)

Vardag 3-4. Tel. 1250.

Allmänt praktiserande. Hetluft.

Diatermi. Högsol. Tesslamassage

och sjukgymnastisk behandling.

Doktor

Siri Söderlund-Naestlund

Institut för kosmetisk behandling.

Birger Jarlsagatan 36, Sthlm. Tel.

9212. Mottagn. 11-4.

Lösdrivarfrågans behandling i Fredrika Bremer-Förbundet

Fredrika Bremer Förbundet fick i höstas liksom flera andra organisationer och sammanslutningar genom remiss tillfälle att yttra sig över sakkunnigas förslag till lagstiftning om åtgärder mot lösdriveri samt åtgärder mot sedeslöst leverne av samhällsskadlig art. Sedan förslaget till uttalande utarbetats inom förbundsstyrelsen ha också kretsstyrelserna haft detta till behandling.

Förbundsstyrelsen går i sitt uttalande huvudsakligen in på den del av lagförslaget som omfattar åtgärder mot sedeslöst leverne av samhällsskadlig art. Vad beträffar rubriken framhåller styrelsen att den kunde ha fått en lyckligare formulering och föreslår exempelvis Lag om åtgärder mot vissa samhällsskadliga yttringar av sedeslöst leverne. Styrelsen betonar vikten av ett förebyggande arbete bland ungdomen och understrekar sitt över 1926 års förslag gjorda uttalande, där betydelsen påpekas av att genom etiskt betonad upplysning och undervisning i sexuell hygien hos de unga skapa en starkare ansvarskänsla samt levandegöra kravet på sexuell moral, lika för män och kvinnor. Styrelsen förordar vidare de i förslaget stadgade åtgärderna som röra ungdom under 21 år och framhåller att möjligheten för samhället att upp till 21 år omhändertaga i sexuellt avseende förvillad såväl manlig som kvinnlig ungdom kan anses utgöra ett komplement till barnavårdslagen.

För övrigt ha tydligen olika meningar gjort sig gällande inom styrelsen. Vad beträffar ett ingripande mot personer som fyllt 21 år och som antingen förleda till otukt ungdom under 21 år, genom uppfordran eller inbjudande till otukt stora anständigheten, genom sitt leverne verka grovt störande för närboende eller andra, etc., anser styrelsen att detta ingripande inte bör vara beroende av att personerna i fråga dessutom förfalla till parasiterande på samhället. Det krävs bestämmelser i allmän lag, framhåller styrelsen, som i vidare utsträckning än nu är fallet stadga straff för förledande till otukt. Fastän styrelsen inser svårigheterna att i lagtext utforma straffbestämmelser för förledande, vill den ändå förordas sådant tillägg till kap. 18 i strafflagen, att straff skall kunna drabba var och en, som ifråga om ungdom under 21 år erbjuder betalning för könsutövning eller förleder till otukt under utnyttjande av en persons underordnade eller beroende ställning, arbetslöshet eller anars nödställda läge. I det senare fallet kan det till och med ifrågasättas, om inte ett strafförfarande bör kunna ske beroende av åldersgräns.

Styrelsens förslag går alltså ut på att de ovan nämnda samhällsskadliga handlingarna bör kunna beivras, vem som än utför dem. Därigenom skulle hela denna lagstiftningsfråga komma upp på ett annat plan.

Om personer över 21 år komma att undantagas från lagens tillämpningsområde bör barnavårdsnämnden taga hand om ungdomen, även mellan 18 och 21 år. Skulle lagen emellertid komma att gälla också personer över 21 år anser styrelsen att de i lagförslaget föreslagna skyddsnämnderna bör inrättas och ifrågasätter om det inte för kontinuitetens skull då vore lämpligt att dessa finge hand om den i sedligt avseende vanartade ungdomen redan från 16 års ålder.

Emot majoritetens beslut har doktor Karolina Widerström reserverat sig och i reservationen ha instämt fröknarna Gerda Martin och Ellen Klemm.

Doktor Widerström framhåller att personer över 21 år givetvis bör undantagas från lagens behandling. Att barnavårdsnämnden

bör överlämnas omhändertagandet av sedligt förvillad ungdom upp till 21 år. De undermåliga indikationer, som ju även i sexuellt avseende kunna utgöra en samhällsfara, bör självfallet omhändertagas på särskilt sätt och detta även om de nått mogen ålder. Men normala personer, som lagen förklarar myndiga böra — utom vid de tillfällen när de göra sig skyldiga till handlingar som enligt strafflagen äro belagda med straff — enligt reservanternas mening också få ta ansvaret för sina gärningar.

Ur kretsstyrelsernas yttranden åberopa vi Vänersborgskretsens som är av följande lydelse:

I. Begreppet »samhällsskadlig» sedeslöshet tvingar med nödvändighet till den logiska slutledningen, att sakkunniga förmena att det givnes sedeslöshet, som icke är skadlig för samhället.

Enligt vår mening är ett sedeslöst liv eo ipso samhällsskadligt. Lagstiftande åtgärder mot denna skada måste därför riktas sig mot sedeslöst leverne såsom samhällsskadligt.

Vi ha emellertid den uppfattningen att en lagstiftning i tyhänseende är omöjlig. Ett förslag i denna riktning skulle statsmakterna aldrig antaga.

Sådana stadgar skulle icke efterlevas och hela vårt lands gamla och nya skydds- och strafforganisationer skulle icke räcka till för sanerande motåtgärder, då ju, som utskottet framhåller, ifrågasättande samhällsskadliga handlingar måste beivras, »vem som än utför dem». Vi anse därför att sakkunnigeförslaget till »Lag om åtgärder mot sedeslöst leverne av samhällsskadlig art» icke bör läggas till grund för ny lagstiftning.

Vårt land äger i nu gällande lag, författning och förordning rätt och makt att till samhällets gagn och skydd beivra förargelseväckande beteende, brottsliga handlingar, att omhändertaga alkoholister och intellektuellt mindervärdiga individer, män och kvinnor, utan avseende på kön, klass eller ålder. Dessa företeelser utgöra faran och skadligheten i ett sedeslöst leverne; här kunna och böra lagbrott beivras och individerna omhändertagas.

II. Lagförslagens önskemål angående förebyggande åtgärder mot sedeslöst liv liksom för statligt understöd åt frivilligt arbete till förebyggande av eller räddning från sådant eländigt liv dela vi och hoppas livligt måtte bli förverkligade. De förebyggande åtgärderna innebära och syfta till bland annat en värdigare sexualmoral av den innebörd, att varje vuxen människa, man som kvinna, bär samma ansvar i varje sexuell förbindelse oberoende av dess temporära karaktär, med hänsyn till sig själv, till den andra parten och till det nya liv de båda kan ge upphov till. Unga människors fostran och ledning i denna riktning är för oss den väg som skall kunna föra frågan till det »högre plan» vi liksom utskottet finner nödvändigt. Här om någonstades gäller det dock att vi måste reformera människornas känslö- och viljeliv, innan vi gå att reformera lagarna.

III. På grund av denna vår ovannämnda uppfattning av berörda frågor av sakkunnigeförslaget till lagstiftning mot samhällsskadlig sedeslöshet be vi att få ansluta oss till doktor Karolina Widerströms reservation.

Länsresidenset, Vänersborg den 17 oktober 1929.

A Styrelsens vägnar:

JULIA VON SNEIDERN.

Vi anföra till slut ett av advokat Elisabeth Nilsson, i egenskap av medlem i Malmöskretsens sty-

relse, till förbundsstyrelsen gjort uttalande i frågan:

Jag skulle önska, säger advokat Nilsson, att Fredrika-Bremer-Förbundet täckts yttra sig emot de principer som innefattas i den del av betänkandet som rör åtgärder mot lösdriveri. Enligt mitt förmenande är det ej förenligt med nutida rättsuppfattning att under nuvarande tids tillsynes konstanta arbetslöshet lagstifta emot lösdriveri, för så vitt ej med full klarhet lagtexten angiver vilka företeelser man önskar råda bot på. Detta är ingalunda fallet med Alternativ A 1 kap. 1 par., som lämnar plats för godtycke vid tillämpningen.

Vad angår den del av betänkandet som rör åtgärder mot sedeslöst leverne av samhällsskadlig art, så torde enhet inom styrelsen vara tillfinnandes att samhället bör ingripa emot sedeslöst leverne ungdomar under 21 år. För min del förmenar jag att, oavsett om ett sådant ingripande förenas med samhällsinsgräpande emot till myndig ålder komna personer eller ej, det vore bättre om detta samhällets ingripande — såvida det är uppfostrings- och förbättringsmomentet som skall vara det avgörande — lades i händerna på de redan befintliga barnavårdsnämnderna, vilkas verksamhet då givetvis även finge utvidgas till värden av ungdomar mellan 18—21 år, vilket lämpligen då kunde angivas i beteckningen för dessa nämnder. Såsom ett huvudskäl för denna min uppfattning vill jag anföra, att det måste vara betydligt lättare för en ung person att återgå till ett i sedligt avseende ordnat leverne, om han eller hon ej varit under behandling av en nämnd som särskilt tillsatts för omhändertagande av i sedligt avseende förkomna ungdomar, än om de varit anförtrödda åt en barnavårdsnämnd och ungdomsvårdsnämnd, vars uppgifter äro vidare än sådan speciell sedlighetsnämnd skulle hava.

Vad angår åtgärder mot till myndig ålder komna personer ansluter jag mig i denna punkt till Doktor Karolina Widerströms reservation.

Det föreliggande förslaget har av sakkunniga angivits skola likställas man och kvinna. Denna uppfattning kan enligt mitt förmenande ej anses riktig. Förslaget har ej likställt den köpande och den säljande parten i prostitutionens företeelsen, och så länge detta är fallet, måste man anse varje lag, som tar betättning endast med den ena parten, såsom en särslagstiftning gentemot denna part, och då den säljande parten huvudsakligen utgöres av kvinnor blir detta förslag en särslagstiftning emot kvinnorna. Enligt de resolutioner som gång efter annan fattas av de internationella sammanslutningar av vilka Fredrika-Bremer-Förbundet är medlem, böra sammanslutningarna motsätta sig särslagstiftningar mot kvinnorna, och då Fredrika-Bremer-Förbundet ej reserverat sig mot dessa resolutioner anser jag att detsamma bör motsätta sig den nu ifrågasättande särslagstiftningen.

Min mening är vidare att åtgärder som vidtagas gentemot sedeslöst leverne hos personer över 21 år och som avse en förbättring av dessa personer äro resultatlösa i detta avseende för så vitt de ej äro byggda på vederbörandes vilja till förbättring utan innesluta eller bottna i tvångsåtgärder. Avse de däremot att ådöma frihetsförlust såsom ett särskilt slag av straff, måste jag resa min protest häromot, så länge samhället ej straffbelägger båda parterna i ett sådant förhållande.

Under nuvarande tider av arbetslöshet anser jag försörjningsmomentet såsom ett villkor för befriande från omhändertagande en-

Kvinnor i Kanada och Schweiz

Två meddelanden nå oss samtidigt — från två alldeles olika håll från dem som stå på post på det stora arbetsfält, som benämnes »kvinnorörelsen». De äro var på sitt sätt betydande för det ihärdiga arbete som pågår världen runt för erhållande och tryggande av lika rättigheter för kvinnor som män — ett arbete vars underrättelser skulle kunna fylla hela tidningar och också gör det.

Om namnet kvinnorörelse redan fått en gammaldags klang så tycks oss också det ena av de två dokumenten höra hemna i en värld, som borde vara föråldrad — för åtminstone 10 år sedan.

Det är ett upprop till kvinnorösträtts vännar, utgivet i Bern i Schweiz och vändande sig till de schweiziska kvinnorna som en uppmaning och eggelse.

Där påpekas att den petition för kvinnlig rösträtt som med 250,000 namnunderskrifter i somras avlämnades till förbundsrepresentationen har väckt ett stort intresse över hela landet för kvinnornas meddelaktighet i det politiska livet. Petitionen hade samlat det högsta antal namnunderskrifter som någon in förekommit under nutida förhållanden i Schweiz. 78,840 av de avgivna underskrifterna äro av män. Överlämnandet av denna mäktiga värdjan skedde också med vederbörlig ståt, och pressen gav tillfredsställande uttryck för uppmärksamhet.

Genom detta insamlade av underskrifter som samtidigt pågått över hela Schweiz ha våra syften blivit kända överallt, heter det i uppropet och många som förut stått likgiltiga inför frågan ha nu insett att vår fordran på rösträtt inte bara är berättigad utan också nödvändig. Att förstälsten för den kvinnliga rösträtten börjar vakna i allt vidare kretsar av vårt folk visar sig därigenom, att föreningar av de mest olika meningsriktningar och arbetsområden understött petitionen. Kvinnor i alla slag av yrkesarbete, socialt arbetande och i det allmänna tjänst anställda lika väl som husmodrar ha givit sin anslutning till rösträtts sak.

»Det är vår övertygelse att i det offentliga livet uppgifter vänta kvinnorna, för vilka de genom sina kvinnliga egenskaper äro särskilt ägnade och där de kunna utgöra ett ovärderligt arbete som kamrat och komplement till männen.»

Synpunkterna äro kända.

Det andra meddelandet är hämtat ur en artikel i Christian Science Monitor och handlar om de kanadensiska kvinnornas framgångsrika arbete för senatens erövrande. Det lyder på följande sätt:

Att kalla en kvinna för person har hittills överhuvudtaget icke ansetts såsom vidare artigt eller välbehagligt. Men kvinnornas i Kanada långa och ut-

ligt 1 par. 2 mom. ohållbart, särskilt med hänsyn till att arbetslöshetsunderstödet åt kvinnor ej av samhället anses nödvändiga. Dessa lagbestämmelser innebära även risken för en tillämpning färgad av klassynpunkt.

Även om jag vill understödja tanken på att samhället skulle uppmantra den fria verksamheten avseende att omhändertaga sådana osedligt och samhällsskadligt levande personer, som själva önska återgå till ett ordnat liv, så anser jag att denna fria verksamhet bör få vara fri och ej bindas av någon statens auktorisation. Inspektion och revision torde i sådant avseende vara tillfyllest.

Malmö den 18 okt. 1929.

Elisabeth Nilsson.

Tidevarvet anser de ovan framförda synpunkterna i hög grad beaktansvärda.

hålliga kamp har begåvat detta ord med en avsevärd vikt och värdighet. Ty nu har det genom ett nyligen fattat beslut i »Kejsrerliga rådet» blivit fastställt, att »en person» är var och en som är berättigad att sitta i Senaten i Kanada — att en kvinna är en person och att alltså — enligt en oavvislig logik — en kvinna är berättigad att sitta i nämnda Senat.

Det kan vara av intresse att påminna sig att för endast några få år sedan fem frimodiga kvinnor (vilka alla voro bosatta i provinsen Alberta) anförda av Mrs Emily Murphy — den första kvinnliga magistratsperson i Kanada, öppnade ett fälttåg för att få sin valbarhet till rikets Senat erkänd. I första instansen förklarade Styrelsens rättslära, att de icke voro »personer» i den betydelse, som detta ord äger i Brittiska Nordamerikas lag — Kanadas konstitution. Kanadas högsta domstol, som man då väddade till uppehöllo de rättslärdas åsikt härom. — De fem oförskräckta damerna vände sig då till »Höga Rådet» (Privy Council) — den högsta instansen i Brittiska Imperiet — och här äntligen kröntes de väddades kamp med seger. Och härmed är också denna fråga en gång för alla avgjord. — Utslaget löd: att ordet »person» innefattar medlemmar av såväl det manliga som det kvinnliga släktet.

Man kan nog icke förvänta något omedelbart angrepp på Senatens utanverk, vars metoder icke gillas av ett stort antal kanadensare, men det är intressant att annotera, att det nu finnes sex lediga platser inom denna institution — och det skulle icke vara mer än rättvist, om åtminstone någon av segerns frukter visade sig under den närmaste tiden — och om kvinnan alltså rättvisligen till slut bleve representerad i den övre kammaren, liksom hon redan är det i den undre. Helt naturligt komma verkningarna av detta beslut att visa sig i England, där sedan några år tillbaka en rörelse har varit igångsatt för att bereda kvinnan tillträde till Lordernas hus. Hittills har det icke ens varit Pärernas egna gemåler obetaget att med sin närvaro och sin kvickhet upplysa förhandlingarna i det brittiska Överhuset. Detta måste förefalla otroligt i ett land, där kvinnor i allt större och större antal bliva invalda i Underhuset — och där de taga en allt mer uppmärksam del i allmänna affärer. Kvinnornas i Kanada seger skall utan tvivel uppmantra deras systrar på andra sidan Atlanten till förnyade och frimodiga ansträngningar för att nå detta mål.

KLÄDESHÄNDEL

BOJ

1 ma, 180 cm. bred, till draperier, gardiner m. m. alla färger lager.

David Södermans Klädeshandel
22 Drottninggatan 22. BILLIGT!

MÖBLER

Sals- och Enrumsmöbler

i nyinkomna, vackra mod., utförsäljas billigt.

WÄGMARK,

1 NORRTULLSGATAN 1

PARFYMER

Parfumer, Tvålar och Borstar

Rijk sorterings hos

MARTA DORFF

Biblioteksgatan 11 (Sturepalatset)
Tel. Norr 24695

RAM- och SPEGELAFFÄR

J. L. LARSSONS EFTR.

Knut Nystrand

Södermannag. 8, Stockholm
REKOMMENDAS.

Låga priser Tel. S. 30914

Fångens själ och vår egen

Det har för en tid sedan kommit ut en bok av den norske biskopen Eivind Berggrav, som i svensk översättning har titeln *Fångens själ*, men på norska den mycket mer talande — *Fångens själ* — og vår egen. I denna bok har han samlat sina erfarenheter från fyra år som fängelsepräst, en god och klok bok av en psykolog och människövän.

Berggrav börjar med att anmärka, att om fångarna visste, vad deras präst nu vore i färd med att göra, skulle de säga: Det är omöjligt. Ingen kan skildra, vad en fånge känner annat än den som själv varit med. Och på ett sätt kan ju detta vara sant, ty ingen människa kan helt sätta sig in i en annans känslor och tankevärld. Men i det stora hela — och det är den grund, varpå hela boken bygger — ha vi ju i fängelset att göra med människor som alla andra — goda och onda, begåvade och obegåvade, viljestarka och viljesvaga, känslomänniskor och förståndsmänniskor. Och när man skall göra en studie av fångens själ blir det därför: et stykke almen sjelsanalyse under et specifikt synpunkt.

Denna specifika synpunkt är den prägel, livet inom cellfängelset sätter på människan. Ty endast där kan man studera en utpräglad individens psykologi, i de stora gemensamhetsfångelserna får man masspsykologi. Och som ett inlägg i diskussionen av vårt nuvarande fängelseväsen, om det klokaste och bästa sättet för samhället att behandla dem, vilkas uppförande fört dem i konflikt med den borgerliga lagen, är denna bok särskilt värdefull. Ty det är ju av fundamental vikt att få veta: vad kan fängelset ge den fångne, kan det liv, han lever där, för honom bli till en positiv behållning? Vilka karaktärsdrag bli särskilt påfallande i fängelset, är det mest de goda eller de dåliga sidorna, som utvecklas hos den fångne?

Författaren kommer till det resultatet, att fängelsetiden kan ge mycket positivt värdefullt, kan bli till en välsignelse — under vissa förutsättningar. Och detta ej blott i rent yttre bemärkelse, som när polisen skulle trösta en flicka över att hon fått ett halft års straffarbete: Gråt inte, i Växjö blir man riktigt bildad i fängelset. Det, som fängelsetiden bör ge människan, är möjlighet att lära sig undvara sin gamla livsform och att vänja sig vid en ny. »Fängslets uppgave er å representere samfundets makt og orden, men samtidig samfundets respekt for mennesket og dets håp om full gjenreisning. Vil en man gå til grunne, så får han gjøre det. Vi kan ikke innstille oss på å opheve menneskets fri vilje og dets ansvar. Hvad vi plikter er å gjøre det mulig for ham — menneskeligt talet — å realisere sig selv, sørge for at han ikke blir mer utsatt for overmakt enn han selv vil. På tross av en manns vilje hverken kan eller skal han redde. Men vi må komme hans gode vilje i møte. Det er vårt ansvar.»

Författaren har samlat sina erfarenheter i Botsfengslet i Oslo, ett cellfängelse, huvudsakligen avsett för yngre förbrytare och sådana, som ej varit straffade ett flertal gånger. Det är med den

normale fångne, han sysslar, och det är om honom han drar sina slutsatser. Han diskuterar cellsystemets för- och nackdelar och kommer till det, säkerligen riktiga resultatet, att cellsystemet ej helt bör uppgivas. Det måste användas med varsamhet och under ständigt aktgivande på den fångne från fängelsepersonalens sida, det måste kompletteras med gemensamhetsarbete, men helt kan det ej undvaras. I regel är ju människan ett socialt djur, men ändå utärdar de flesta fångar isoleringen viss tid gott, och den ger honom i det hela större behållning än ett liv i gemensamhetsfängelset skänker. Det kan ej hjälpas, att i gemensamhetsfängelset har man svårt att hindra, att det dåliga inflytandet från en eller annan kamrat ofta kan bli en surdeg, som genomsvårar hela fångkretsen och gör det uppbyggande arbetet svårt eller illusoriskt. Isolering får dock aldrig förekomma annat än i samband med arbete, och ett arbete, som kan intressera fångne. Det är ett viktigt påpekande, författaren gör, då han fördömer tendenser att göra arbetet i fångelserna mera rationaliserat för att få större ekonomiskt utbyte av det. Det viktigare är väl dock att hjälpa de människor, man måst ta hand om, att få en vinning av sin fängelsetid.

Den nya livsform, som samhället vill ge den fångne möjlighet att vänja sig vid, är ett liv i arbete, punktlighet, ordning, sanning, soberhet, kärlek. Och det är påfallande, med vilken lätthet de flesta acceptera detta nya liv, låt vara, att det sker under tvång. I allmänhet är arbetslusten stor. Därför är det också ett orimligt svårt disciplintraff att beröva någon rätten till arbete. Och det förefaller, som också författaren påpekar, många gånger, som om fångne, framför allt sedan han blivit fri från längtan han ofta har efter alkohol och nikotin, positivt förstode att uppskatta ett enkelt, regelbundet liv. — Och i sitt inre liv är det, som om människan i fängelset mer vågade släppa till sig själv och ta fram sina goda sidor, som hon liksom skändes över att visa, när hon var ute. Man får se en rörande omsorg om allt mänskligt, som möter fångne. Dessa människor, som kanske varit fruktade och avskydda, äro så tacksamma för en blommande växt på bordet i skolorummet, eller att få några blommar till jul. Överhuvud äro de synnerligen känsliga för alla tecken på kärlek och tillit, som visas dem. Själva öppna de sitt hjärta för kärleken — till hem, och, säger författaren, framför allt till modern. Modern är osjälvisk, hon tror, hon hoppas, hon älskar. I hur hög grad alla i fängelset söker att giva den fångne något av denna tro, hopp och kärlek, är det dock modern förbehållet att i högsta grad kunna göra detta. Och det gäller även om mödrar, som vi ytligt sett, skulle kalla ganska dåliga. Det ligger naturligtvis ofta en hel del sentimentalitet i denna starka känsla för hem och mor, men den är en kraftkälla av stora mått. Överhuvud taget får man vara på vakt mot sentimentalitet och självömkan i fängelset. Isoleringens största fara ligger säkerligen däri, att fångne alltför mycket kommer att

MAN LED FÖR LITET

TEATERKVÄLLAR I BOSTON OCH NEW YORK

Negerskådespelet *Porgy* har givits förra året i New York och London men var en nyhet i Boston i höst. Det har en omedelbar charm, är på en gång roande, rörande och gripande mänskligt. Men så spelades det också av en förstklassig skådespelartrupp — Theatre Snilds — några av de uppträdande var delvis av negerras, alla roller, även de minsta, var kärleksfullt genomarbetade. Scenen är Catfish Row, en gård i Charlestown's negerkvarter, därifrån ger stuvlaget sig ut på sitt stundom farliga arbete, där finns en primitiv restaurang, — ett bord och stolar, där dansar barnen, där spelar man tärning och slåss och framförallt, där hänger man ut genom alla fönster och ser och hör allt i omätlig nyfikenhet och pratar och sjunger i ett.

Men ibland kan scenen förändras med ett trollslag, alla försvinner, alla luckor stängas, allt är dödligt — det sker så snart en polis eller annan vit överhetsperson nalkas. Längre får han bulta förgäves. Och när han till sist får tag på någon, så vet den ingenting. In-

syssla med sig själv och sina egna lidanden. Och därför måste den kärlek, som möter fångne, vara mängd med salt. Särskilt i fångens ställning till religionen kommer detta sentimentala drag fram. Där blir mer av vaga känslolöstämningar än av personlig gripning. Särfor säger också författaren: »Den sjelesorg de trenger er mer en menneskelig, enn en religiøs. Deres kur bør mere bestå i arbeide og disiplin enn i oppbyggelse. Man må finne sig selv for man finner Gud.»

Men varför blir resultatet ofta ofta, trots allt, så dåligt? Varför händer det så ofta, att även de fångar, som givit oss de bästa förhoppningar, dock återfalla i brott, kanske blott en liten tid sedan de lämnat fängelset med de bästa föresatser att leva vidare i den nya livsform, de vant sig vid och funnit sig väl av. Man måste här komma ihåg, att fångne i fängelset levat under abnorma förhållanden, under trycket av en makt, som väl så litet som möjligt skall kännas, men dock finns. Och han har ej varit utsatt för speciella frestelser, som mött honom i det fria livet och vållat hans olycka. Här har samhället en stor skuld. Den släpper den frigivne ofta vind för våg. Det är oerhört att släppa någon direkt från den stränga disciplin, som härskar inom fängelset, ut i fullkomlig frihet. Författaren påpekar med skärpa det orimliga i att icke ge den frigivne en rekonvalescenstid, en tid av successiv tillvänjning vid ett liv på eget ansvar. Jordbruksfångelserna med deras friare former är här ett steg i rätt riktning, likaså den villkorliga frigivningen. Men här borde läggas ner oändligt mycket mer av intresse och pengar, det skulle rikt löna sig.

Ännu en sak av allt denna bok innehåller, skulle jag till slut vilja draga fram. Det är vilken mycket stor vikt det ligger vid, att fångne i fängelset möter rätta personer, dem, som verkligen vilja giva något, som vilja arbeta med bestämdhet, mildhet, glädje, tro, hopp och kärlek, som möter honom som en människa den andre. Men gör man detta, vet jag heller intet, som kan ge en så mycket tillbaka av kärlek och glädje.

Ester Ekedahl-Lundberg.

genting. Har aldrig hört talas om sin närmaste granne. Eller han visar sig ombytad och döds sjuk och omgiven av vänner som upprepar väl tio gånger att man varit sjuk i två dagar och två nätter »and my window has been closed» — mitt fönster har varit stängt. Tills polisen går sin väg i förtvivlan och ilska.

I Catfish Row bor Bess, som är älskad av männen och avskydd av de gudfruktiga kvinnorna. Crown, en ståtlig stuvare är hennes älskare. Där visar sig också ibland en elegant negerherre, som blivit förmögen genom att sälja »dope», cocaine, i New York — Bess är svag för giftet. Och där finns slutligen Porgy som är lam i båda benen och drages av en get, när han far ut och tigger. Hemma på gården hoppar han med svindlande fart på sina knän — en beundransvärd prestation som vederbörande skådespelare lär ha behövt lång tid för att lära.

Skådespelet ger å ena sidan negerernas liv — från pick-nick i fantasiska kostymer till likvaka med våldsam sång och vilda gester avtecknande sig som skuggspel mot väggen. Negererna äro knipsliga och barnsliga, men de ha humor och livsglädje, sångens makt är bevingande och deras sammanhållning äro brottslig. Ur detta växer Porgys vemdiga och mänskliga saga. Porgy, krymplingen, är trofast och stark, hans själ är inte krympling. Crown dödar en kamrat i ett spelgräl och måste fly. Bess sluter sig till Porgy och börjar småningom hålla av honom. Crown visar sig igen och lockar Bess på nytt, han kommer en natt utanför Porgys fönster, Porgy lutar sig ut och stryker honom. Ingen vet vem som gjort det, men Porgy sätts i fängelse tills vidare. Under tiden kommer mannen med cocaine och lyckas locka Bess med sig till New York. Porgy kommer snart hem, frigiven av brist på bevis. Han är strålände lycklig — så upptäcker han att Bess är borta. Inte ett ögonblick tvekar han, mitt i sin förtvivlan befäller han fram sin get. Alla ropa att New York är alltför långt borta, alltför stort. Det rör honom inte, han frågar bara efter riktningen — åt tullhuset till. Och så far han: »I am on my way», alla falla in i sången, »I am on my way», jag är på väg —

En annan kväll såg jag Journey's End. Det är alltid vanskligt att se en stor upplevelse för andra gången och kapten Stanhope spelades inte av samme man som i New York, denne räckte inte till. Först nu förstår jag riktigt hur storartad Gösta Ekmans prestation var, hur svårt det är att spela kapten Stanhope så att han är både en försupen nevrasteniker och själen i sitt kompani, den som bär dem alla, den för vilken de kan göra allt. Här blev Osborne den bärande kraften, han spelades utomordentligt. Och på en punkt hade originalpråket något att ge, som gick förloret hos oss: strax före raiden, när Osborne vill få Alan att tänka på något annat och tar upp citatet ur Alice in Wonderland »the time has come, the walrus said, to talk of many things —» och den andre genast grips av stämningen och fortsätter. —

Sluts scenen och paraden efteråt gjordes också bättre hos oss. Och framförallt, publiken var mera gripen hos oss, som helhet. Det är nog så, att Amerika ändå inte vet vad krig vill säga på samma sätt som Europa. Här finns alltför jämt känslan av att krig är ärorikt, »glorius». Man var med för kort, man led för litet. Så mycket farligare då, att man var med och tror att man vet.

I New York såg jag »The criminal code», strafflagen. En sorglig sanna, mycket väl spelad. Samhällets lag: någon måste umgälla ett begånget brott, ställt mot fångarnas lag: den som skvallrar (squeats) måste dö. Skådespelet visar den mänskliga rättvisan i dess skröplighet och visar hur fängelseären bryter ned och fördärvar. Dagen efteråt läste jag en bit av historien — bara mer praktfullt iscensatt — i en tidningsnotis från Sing-Sing. 1429 fångar uppställda på linje, en av dem, en sjuuttonåring, faller ned döende. Han har blivit knivstukken just då han lämnade sin cell, för att han skvallrat, så att en kamrat blivit häktad. Han dog utan att förråda sin baneman.

Nej, det här har blivit ett alltför sorgligt teaterbrev. Skada att jag inte lyckades få biljett till New Yorks stora publiksuccés i höst, »Strictly dishonorable». Den lär inte vara så märkvärdig, men det

Senapen

som Ni länge väntat på.

Winborgs
Hushålls-
SENAP

Ny typ.

En fyllig, ej för söt senap i trevlig förpackning.

1/1 gl. 1.—.
1/2 gl. 50 öre

Drick

INVERNESS Bordsvatten

till varje måltid!

Svagt alkaliskt HÄLSOVATTEN med angenäm o. uppfriskande smak,

INVERNESS BRUNN Stocksund

Tel. Stocksund 557.

Quo Vadis

Motto:

Individens problem — världens problem.

Decemhernumret

innehåller bl. a. artiklar av VAGABONDE och DR. LYDIA WAHLSTRÖM. Läs även PÅ KAMERAJAKT BLAND ALVOR OCH TOMTAR med de ryktbara fotografierna av älvor.

DET EVIGA NUET av J. Krishnamurti.

EDRA BARN ARO ICKE EDRA BARN. Läs härom i artikeln »Profeten».

Lösnummerpris 65 öre.

Prenumerera för 1930 genom Expeditionen, Villagatan 17, Sthlm. Per år Kr. 6:50..

Säljes överallt i alla kiosker och tidningsaffärer.

är ju en högst förtjusande titel. Jag vet bara att den sympatiske hjälten, tillfrågad av hjältinnan om vilka hans avsikter äro, svarar: Strictly dishonorable, Isabell!

Andrea Andreen-Svedberg.

Tidevarvet

Till våra lösningsköparens tjänst, från vilka vi ofta få mottaga förfrågningar om var Tidevarvet finns att köpa, följer härnedan en förteckning över de affärer i Stockholm, som föra Tidevarvet.

BLASIEHOLMEN.

Arsenalsgatan 1.
Arsenalsgatan 9.

*

NORRMALM.

Allm. Tidningskontoret.
Dag Nyh. Stureplan.
Centralstationen, bägge tidningskioskerna.
Vasagatan 12.
Upplandsgatan 2.
Upplandsgatan 10.
Upplandsgatan 50.
Birger Jarls gatan 90.
Birger Jarls gatan 127.
Ingemarsgatan 6.
Sveavägen 80.
Kungstensgatan 56.
Observatoriegatan 6.
S:t Eriks gatan 89.
S:t Eriks gatan 104.
Karlbergsvägen 52.
Birkagatan 9.
Dalagatan 48.
Odengatan 72.
Odengatan 63.
Vanadisvägen 2.
Jarlaplan, kiosken.
Regeringsgatan 77.
Brunkebergstorg 7.
Barnhusgatan 20.
Kiosken Folkets Hus
Fredsgatan 4.

*

ÖSTERMALM.

Nybrogatan 7.
Nybrogatan 28.
Artilleriegatan 51.
Scheelegatan 17.
Skepparegatan 7.
Storgatan 48.
Karlavägen 78.
Humlegårdsgatan 20.
Karlavägen 52—54.
Karlavägen 40.

*

KUNGSHOLMEN.

Bergsgatan 23.
Kungsholmstorg 14.
Fridhemsplan, kiosken.
Hantverkaregatan 8.

*

SÖDERMALM.

Slussplan 1—3.
Slussplan 9.
S:t Paulsgatan 6.
Mosebacketorg 16—18.
Götgatan 40.
Folkungagatan 108.
Folkungagatan 76.
Nytorgsgatan 24.
Åsögatan 54.
Erstagatan 22.
Erstagatan 26.
Skånegatan 55.
Södermannagatan 38.
Hornsgatan 28.
Hornsgatan 100.
Björngårdsgatan 8.
Högalidsgatan 48.
Volmar Yxkullsgatan 10.
Långholmsgatan 22.

*

HOS TIDNINGSFÖRSÄLJARE

VID:

Stureplan.
Norrmalmstorg.
Norra Bantorget.
Drottningg.—Kungsgatan.
Sveavägen—Tegner gatan
Odenplan.

På jultåget

Antalet resande till julen stiger med varje år, i år har det nått rekordartad storlek.

Men jullovet är för många bara en tunn kärna av lovdag innesluten i ett tjockt skal av långa resdagar och nätter. Detta skulle inte göra så mycket, om man vid tillfället hade till sitt förfogande förnöjsamhet, tillräcklig nyfikenhet och ögnen öppna för ordren. Men dessa hjälpmedel till lyckans erövrande äro just då ofta förlamade av uppbrott, längtan och saknad. Så glömmet man att se efter om det kan hända något märkvärdigt i den vemodfulla omgivning som Statens Järnvägars urmodiga små tredjeklasskupéer utgöra, de som tas fram till jul att öka ut dubberingstågens flotta boggievagnar med. Och så präglas den sorgmodiga och tystlåtna stämning, som ofta beskrivits såsom karaktäristisk för våra snälla svenska tåg.

Men naturligtvis kan Mellersta Östergötlands Järnväg eller Nynäshamnbanan vara en tummelplats för äventyr och ödets lekar likaväl som de kontinentala expresser, där vi äro vana att se avgörande händelser utspelas i Brigitte Helms, Greta Garbos och Svindlarnas Konungs laddade tillvaro. De ha bara andra proportioner, de äro inte så påtagliga. Men de börja och begära sin plats i romanen, på teatern och filmen. Och vilken modern bok, pjäs eller film vill sakna en stations- eller kupésen.

Det kan t. ex. hända att man på ett överfyllt jultåg på sträckan Stockholm—Mjölby får uppleva ett så enastående äventyr som att träffa på Mannen som lever som han lär. De rikliga tillfällena som i den tränga kupén erbjudas honom att visa detta göra att han trots sitt medelålders, anspråkslösa yttre ter sig nästan uppseendeväckande. Det är självfallet att han med den vänligaste hjälpsamhet lyfter upp kappsäckar på hyllan och följer till dörren sådana resande som ha tungt att bära. Men det är inte nog med det. Han erbjuder sin bekväma hörnplats åt en gammal man, som sitter trängt och baklänges. Han öppnar fönstren så fort någon begär det. Han hänger upp en främmande människas kappa i korridoren och hjälper till rätta de små hjälplösa, som inte förstå sig på tidtabellen. Han inleder små vänliga samtal. Han är ständigt uppmärksam om där finns någon som kan behöva hans hjälp. Men han gör det inte för flirts skull och han är för gammal att tjäna i avsikt att bli ontyckt, så som man i sin första ungdom ibland finner för gott att utnyttja sin goda uppfostran. Och han talar inte till någon om själens frälsning och om nödvändigheten att ha frid med Gud.

Det är mera märkvärdigt att uppleva en sådan målmedvetenhet i broderskaps-tankens tjänst än man kan föreställa sig. När man upptäcker att han inte söker någon vinst utan gör sig allt detta omakendast för glädjen att få sprida ljus i världen, blir man så förvånad, förskräckt och besvärad att man önskar att han ville säga av vid nästa station. Ty vi äro blyga för idealen och den som tjänar dem öppet, i vardagen, mitt ibland oss.

Det kan också vara lärorikt för den som lever fjärran från familjeliv att möta Modern i tredjeklass sovkupén. Hon ligger på yttersta kanten av bädden, alldeles orörlig fast det syns att hon är vaknen. Innanför sover ett litet väsen, osynligt, men vars korta små andetag ögonblickligen förråda för den som kommer in det skrämmande faktum att man fått barn till resällskap. Och just när man somnat börjar barnet skrika, så skarpt och obehagligt att det känns som skulle man kvävas av oljud i den mörka och heta kupén.

Men modern får upp dörren och i ljusspringan ser man hennes ansikte lugnt och vänligt som om inte världens pinsammaste olycka hänt. Hon går i strumplästen ut i korridoren och sover sin son med milda ord under vandringen fram och tillbaka. Sedan får hon sitta uppkruken i bädden med barnet på sina armar, därför att det vaknar och skriker om hon försöker lägga ner det. Inte en sekund låter hon av skrällen inför de medresandes dom förläda sig till otålighet mot barnet. Och när man på morgonen väntar att finna henne förkrossad av ånger, uttröttad och förtvivlad säger hon med glad röst och lugnt samvete, jag hoppas att han inte stört. Det är en vanlig liten mamma. Vem kan gissa sig till en hjälte i henne, när hon stiger ur i sin enkla bruna filthatt och stickekoftan uppdragen om halsen under kappan.

Dikter inför ett årsskifte

*

Utopia

Utopia heter du
mitt fosterland.
För dig vill jag bära
vapen i hand.
Skönast är du
bland länder jag såg.
Ur främlingskap
står till dig min håg:
Bland allt jag drömde
blott du, blott du
äger verklighet.

*

Ung jord

Du talar om den gamla jorden,
de trötta människorna.

Bland Arkipelagens öar,
i Ganges floddal,
vid stränderna av Nilen och
Tigris
stod vår tankes vagga.
Några tusenden av år
ha vi bakom oss.

Framför oss
är millionerna.

*

Dag

Gardinerna äro täta
och högtidligt brinna
vaxljus i kandelabrarna.

Icke se de
som drömma där inne
att natten viker,
att dag är nära.

Väktarna på bergen
hälsa gryningen.
Ur djupen stiger
solen snabbt.
Om tusen år
är den här.

Stellan Arvidson.

(Ur Gränslandet.)

Bonniers 1929. 2:75.

Ja, vad behöver jag räkna upp dem,
alla människor kanske med gåtfulla öden
och hjältemodiga handlingar bakom sig.
Var och en kan ju ur sina medresandes
bleka och stillsamma ansikten läsa ut
vad han förmår av äventyr och livets
under.

För den vars jullov mest är en lång
resa och ett snabbt uppbrott från det
efterlängade målet gör det i alla fall
gott att få fastställa, att också i resan
rymmer nog av det som är märkvär-
digt och stort. Om det sen är en vac-
ker dialekt, en ny vänskap eller bara
glimten av ett öde i en annan män-
niskas liv.

Casan.

Kampen på olika fronter för fred och frihet

Den av Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet anordnade sjätte upplysningskursen, som kommer att äga rum i Stockholm och Upsala den 7—11 januari blir efter allt att döma både mångsidig och intressant och borde — efter vad man kan sluta sig till av programmet — kunna ge värdefulla uppslag till diskussioner och fortsatta studier.

Som förut nämnts i Tidevarvet kommer kursens föreläsningar i år att kunna sammanfattas under den gemensamma rubriken Kampen på olika fronter för fred och frihet. Nationernas Förbunds verksamhet på olika områden kommer att ägnas flera föreläsningar. Sålunda talas kanslichefen Per Jacobsson om ekonomiskt samarbete i Europa, professor Osten Undén om aktuella strävanden inom N. F., professor Åke Holmbäck om den fasta mellanfolkliga domstolen och lektor Elisabet Euren om N. F:s tionde församling. Istället för fröken Hesselgren, som genom resor är förhindrad deltaga i kursen, kommer landsorganisationens ordförande, riksdagsman Arvid Thorberg att tala om Internationella Arbetsbyrån i Geneve.

Några ur efterkrigstidens och fredsarbetets synpunkt synnerligen intressanta länder ägnas särskilda föredrag. Utom professor Sven Linders föreläsningar om Palestina efter världskriget, författarinnan Marika Stiernstedts om civilisationsarbetet i Marocko och Mme Camille Drevets om Internationella Kvinnoförbundets försoningsarbete på Balkan tillkomma såsom nyheter på programmet en skildring av Balkanländerna och fredsörelsen av bergmästare Lindhagen, vilken som bekant i somras besökte dessa länder, samt två föredrag om folken i Ryssland av Sergei Vasiljevitj Dmitrijevski.

Också ifråga om ungdomens inställning till freden ha en del nya föreläsningar fått plats på programmet. Fru Anna Lenah Elgström talar om efterkrigsvärlden och de unga och fil. lic. Sven Stolpe om efterkrigslitteraturen och den nya generationen. Ungdomen och freden blir ämnet för ett föredrag av dr. Alf Ahlberg. På den uppställda frågan: skapande eller odeläggande mentalitet hos den nya generationen får denna generation tillfälle att själv svara i det dr. Ahlbergs föredrag kommer att följas av korta anföranden av representanter från Sverige och utlandet för ungdomsföreningar som arbeta för fred.

Frågan om ekonomisk nedrustning behandlas av professor Bertil Ohlin och de internationella kartellerna och trusterna av redaktör Thorsten Odhe. Professor Robert Båråny talar om vetenskap och fred och pastor Paul Sandegren om kyrkans insats för mänsklighetens enande.

Internationella Kvinnoförbundet kan i år fira tioårsminnet av sin verksamhet. Det var nämligen den 1 december 1919 som svenska sektionen av den på våren samma år bildade Kvinnoernas internationella förbund för fred och frihet upprättades. Kursens öppnande kommer av denna anledning att få karaktären av en enkel högtidlighet till tioårsminnets firande. Fröken Mathilda Widegren talar därvid om Minnen och gestalter från Fred och frihets tio första år. Dessutom blir musik av en stråkkvartett av damer.

Vi erinra om att anmälningar till deltagande i kursen mottagas kl. 12—4 e. m. å Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet byrå, David Bagaresgata 9—11, 2 tr., Stockholm, tel. Norr 117 20, samt i Upsala av fru Hedvig Torbjörnson, Tegnergatan 26,

Winter- ekipering

För inköp av den eleganta
Parisermodellen, såväl som
den lilla chica trottoar-hatten,
vänd Eder förtroendefullt till

MODEATELIEREN MITRA

Moderata priser. Individuellt
stilfullt arbete.
TEL. 15 53.

Birgerjarls gatan 34.

Sandahls Pälsvaruaffär

Västra Slussgatan 10
(24 Södermalmstorg 24)

Specialité Pälskappor!

Obs! Senaste modenyheter!
Telefon Söder 194.

Beställningar och moderniser-
ingar utföres noggrant till
moderata priser.

NYHETER i
HANDSKAR o. VANTAR

inkomna hos

Signe Larssons Efr. Handskaffär

Västra Slussgat. 10
(24 Södermalmstorg 24)

Reparationer och tvättningar
utföres omsorgsfullt och
på bestämd tid.
Telefon Sö. 347 16.

Det största strumpurvalet er-
bjuda våra 7 specialaffärer

Bredenbergs Co

Hamngatan 30
Hamngatan 16
Drottninggat. 26
Drottninggatan 54
Kungsgatan 39
Humlegårdsgat. 7
Hornsgatan 64 A

tel. Uppsala 2235. Byrå i Up-
sala hålles öppen på Universitetet
från och med den 9 januari.

Kursavgift för hela kursen 5
kr., enbart för dagarna i Stock-
holm 3 kr., för dagarna i Up-
sala 2 kr. Halvdagsbiljett 75 öre,
för aftonmöte 75 öre, för mottag-
ningen å Hotel Anglais 3 kr.

Det nya årets horisont

(Forts. fr. sid. 1.)
visande och vilja ha löftet utvidgat till att innefatta deras självständighetskrav innan de ens mottaga inbjudan till den blandade engelsk-indiska konferensen i London.

Gandhi har åter efter åtta års avbrott trätt fram i den främsta aktiva linjen, och det talas på allvar om att han skulle få fullmakt av Allindiska kongressen att sätta i scen sitt vapenlösa uppror (civil disobedience) just det som han förberedde 1922 men avbröt därför att alla tecken tydde på att ett sådant uppror icke kunde bli oblodigt. Huruvida bojkott och skattevägran skall kunna försiggå under mera oblodiga former och större självbehärskning nu än då återstår att se. Visserligen har Gandhis inflytande sedan dess starkt påverkat de indiska folken, men så har även Lenins. Bombattentatet helt nyligen mot vicekonungen är en antydning om vad som kan komma att ske om ordningen upplöses genom vapenlöst uppror. Nu få vi se vem som står: Lenin eller Tolstoj — Gandhi var ju Tolstojis lärjunge.

Man kan inte tycka annat än synd om den engelska arbetarregeringen som skall övertaga en så vänskelig situation, i vilken århundradens misstag nu mogna till kris.

Samtidigt som dessa telegram från Indien låta ana att stora händelser äro förestående i Indien meddelas att Nankingregeringen upphävt den länge omstridda exterritorialrätten, så att alltså hädanefter alla främlingar skola lyda under Kinas lagar och icke under några konsulära domstolar. Frankrike har redan protesterat, åberopande sig på den traktat av 1858 då exterritorialrätten fastställdes efter andra opiumkriget. Men det förefaller mest komiskt av franska utrikesministeriet att åberopa sig på en traktat av 1858 efter allt det oförutsedda och föga traktatmässiga som hänt sen dess. Vilken traktat lovade Frankrike att ta Annam från Kina? Att schackra bort Shantung till Japan mot priset av japanska u-båtsjagare under världskriget? Det är så dags nu att medge möjligheten av ett successivt upphörande av exterritorialrätten. Det borde man ha börjat på för länge sen. Frukterna börja mogna av politiken: försent.

Kinas och Sovjets underhandlingar ha kommit överens om förlikning i den långa tvisten om öst-kinesiska järnvägar, på villkor att båda parter återgå till att löva att följa överenskommelsen av 1924. Denna överenskommelse gick ut på att ryssarna skulle få delaktighet i skötseln av järnvägen men Kina behålla kontroll av det land den genomlöper. De kinesiska och ryska tjänstemän som råkat i strid med varann skola avlägsnas, och man börja på ny kula igen.

Efter det var Kina som ville bryta överenskommelsen, får man erkänna att det är Sovjet som hemburit segern i denna tvist.

Som bekant vände sig Förenta staterna för någon tid sedan till Sovjets och Kinas regeringar med en uppmaning att erinra sig de förpliktelser de åtagit sig såsom signatärer av Kelloggspakten: att icke använda krig som politiskt instrument. Svenska regeringen, som vanligt rädd för inblandningar, ville icke förena sin röst med Förenta staternas, och det ironiska ödet vill att Trygcker får mottaga hjärtliga komplimanger av Litvinov för denna sin taktfullhet...

År 1793 skrev Kejsar Chien Lung till kung Georg av England följande: »Du o konung, som le-

ver bortom många sjöar, har likväl av din ödmjuka önskan att bli delaktig av vår civilisations väl-signelser drivits att skicka sändebud till oss som vördnadsfullt framburit din skrivelse...»

Från denna höjd svängde pendeln tills den nådde sitt djupläge omkring sekelskiftet, då makterna voro i begrepp att inbördes uppdelas Kina i intressesfärer, så att var och en kunde i lugn och ro exploatera sin del. Så kom Kinas våldsamma reaktion, och i denna dag kunna makterna icke begära något högre än ett jämviktsläge genom vilket Kina inträder som likaberättigad makt i staternas led. Den nyssnämnda skrivelsen till konungen av England slutade: »som din ambassadör själv kan övertyga sig om, så äga vi allting. Jag värderar icke främmande och onödiga föremål och har intet behov av ditt lands handelsvaror». Man må hoppas att icke pendeln svänger tillbaka till läget av 1793!

I Turkiet går moderniseringen fram med häpnadsväckande fart. Här som överallt där det blir någon luft i luckan, blommar kvinnorna upp i en för våra förhållanden rent fantastiskt delaktighet och livaktighet. De hoppa lätt över långa utvecklingsperioder, vilka vi få släpa oss igenom, och vi kunna inte annat än avundas dem, även om vi förutse att reaktionen skall komma även för dem, när revolutionens våg ebbar, så som skett i Ryssland och Italien.

I höstas överraskades den engelske guvernören i Palestina av en plötslig arabrevolt, riktad mot judarna. Det lyckades snart att återställa lugnet och att tillsätta en undersökningskommission var heller ingen konst. Men motsättningen mellan araber och judar står kvar likafullt. Vilka ha rätt? Araberna eller judarna? Skulle man låta till professor Einsteins värtaliga framställning av läget, som icke lämnar rum för någon relativitet, så finge man tro att araberna ingenting ha att beklaga sig över. De ha fått ordentligt betalt för den jord de avhänt sig till judarna, de ha dragit fördel av det utomordentliga uppsving som uppstått sedan judarna började sätta in guld och energi på Palestinas uppodling. Hela felet ligger hos Stor Muftin som är en skurk. Men araberna klaga också bittert och värtaligt över att bli utköpta och utträngda och exploaterade av judarna trots sina äldre rättigheter i landet. Att judarna kunde ha ännu äldre rättigheter intresserar dem ej. Det är här återigen England som i egenskap av mandatärmakt har att reda ut situationen och svara för den inför Nationernas förbund. Var det farligt att ge judarna ett lillfinger genom Balfourdeklarationen? Riskerar man för stor opposition inom den muhammedanska världen, om man är för hyggelig mot judarna? Ha dessa missbrukat denna hygglighet? Kunna araber och judar inte båda få plats och båda behövas i det stora arbetet att rycka upp Palestina ur dess lägervall? Behöver inte hela världen dess apelsiner, dess vin, dess olja, dess mjölk och honung? Måste icke historiens cykel sluta sig så att judarnas exil tar slut?

Asien ligger där alltså nu vid årsskiftet, det är kontentan av denna givetvis högst ytliga översikt, ligger där bristfärdigt av frågor, laddat av händelser, i vilka världens öde ligger inneslutet.

Vi svenskar förbruka vårt utrikespolitiska intresse på Ryssland eller snarare på att förtala, gråla på och småreta Ryssland, alltsam-

man mycket onyanserat. Bolsjevismen är Belsebub själv, för svenskarna alltid lika stygg och lika svart. Och bolsjevismen identifieras utan vidare med det ryska folket, som räknar 150 millioner, medan det kommunistiska partiet i Ryssland räknar endast en million till mogen ålder komma medlemmar (uppgiften från the »Journal of the Royal Institute of international affairs»). Men inte heller bolsjevismen är i dag vad den var i går, och ryska folkets ställning till densamma förändras. Det är sant, att hur än kommunismen urvattnas eller vad som än avlöser den, så kommer Ryssland och dess hållning att vara av avgörande betydelse för oss. Men så låt oss då för allt i världen söka sätta oss in i vad detta väldiga faktum egentligen är för något! Låt oss försöka att bli bekanta med det ryska folket, inställa oss på en politik som räknar med grannskapet för all evighet inte bara i den fas som nu är. Låt oss ställa in oss mer och mer målmedvetet på att bjuda Ryssland det som Ryssland inte har men behöver! Låt oss åtminstone inte hindra och försvara affärerna och skapa misstro med dumt skäll och tivelaktig hållning.

Mot detta invändes alltid, att Sovjet ju inte låter oss vara i fred för propaganda. Sant, men när Tredje internationalen sköter sin propaganda över hela världen så illa, att sektionerna i alla länder splittras och försvagas, är det väl inte nödvändigt att låta hållningen till Ryssland i stället för av klokhets skull bestämmas av vrede mot propagandan. Då t. o. m. kommunisterna tvingas att själva reagera mot den moskovitiska disciplinen, är den väl inte så farlig. Samma reaktion mot kommunistiska partiets ledning förekommer i alla länder även inom Ryssland självt. Det var inte småsaker som de ryska bönderna begärde av sin regering för ett par månader sedan! Återinförande av rösträtt, d. v. s. fria val; avskaffande av kommunistiska partiets kandidatlistor på namn som bönderna måste rösta in; jämställhet av böndernas röster med arbetarnas. (Bönderna äro 110 millioner och industriarbetarna 3 millioner, så det skulle betyda en hel del) bort med skatt på handel, bort med kooperativa jordbruken, fri och öppen marknad för spannmålshandel.

Generalsekreteraren i folkkommisariatet svarar med att fortsätta sina försök att ruina de förmögna bönderna, de hatade kulakerna. Det är annars dessa som framför andra skulle producera den exportspannmål för vilken samme Stalin skulle skaffa sig kredit i utlandet. Men det är inte hans enda motsägelse. Han förklarar krig mot det kapitalistiska systemet och begär kredit hos kapitalisterna för sina stort anlagda planer till den ryska industriens återuppbyggande. Dessutom för han lika obehövligt krig mot upprorsrörelser inom den ryska sektionen av Komintern som inom respektive svenska, engelska, tyska. Bort åkte Trotski, Kameneff Sinovjeff på kort tid, och även Titjerins tid lär vara ute. Vi här hemma måste ju inse att under dessa oupphöriga skridningar i situationen, kunna vi icke behålla inställningen från år 1919 eller från valåret 1928 lika litet som från år 1808. Vi svenskar äro ju ett kolossalt begåvat folk, men hur bruka vi våra pund? Inte minst däraktigt vore om vi låte förleda oss att fatta kommunismens försvagande på olika fronter som ett slags massornas förtroendeavotum mot de styrande klasserna och belåtenhet med det nuvarande läget.

Större välstånd! var den lösen under vilket det republikanska partiet segrade vid presidentvalet i Förenta staterna. Ty välstånd ville alla, helst större och större, och så svarade man mot partisuggestionen på så sätt att spekulationsraseriet i industri-papper ökade till ett förr aldrig uppnått tempo. Men det var en ödesdigger hastighet, och så kom en våldsam krasch som sänkte värdet på de upptrissade aktierna ned till pari och värre. Våldiga vinster hade inhöstats, våldiga förluster gjordes nu. I den industri, som tjänar som bas för sådana spekulationer, arbeta somliga arbetare för höga löner andra för sämre eller rent usla. De bäst ställda ha ledningen i Labor Federation och de äro bombsäkra mot kommunismen. De ha heller ingen egentlig solidaritet med de sämre ställda, och myndigheter och företagare kunna hålla ihop om att slå ner alla strejkrörelser.

De goda svenska medborgare som alltjämt tro på att Sacco och Vanzetti voro skyldiga till rånmord efter som domare och guvernör i Massachussets stodo på sig ifråga om deras skuld, de borde haja till nu när våra tidningars första sidor ge de otroligaste avslöjanden om hur brott och utplundring i verkligheten går till i Amerika, och hur korrupt även domarkåren är. Det är inte små fattiga anarkister, världsförbättrare och drömmare, som begå de stora brotten, det är affärsmässiga banditlikor, väl organiserade och väl utbildade i sina yrken. Bland dem har man att söka förövarna av de brott, för vilka de två anarkisterna blevo avrättade.

Nu blir det uppenbart att de myndigheter som säkerligen fullt medvetet dömdo de oskyldiga till döden för att rikta ett dråpslag åt revolutionärerna och för att rädda statens intressen som de satte framför rättens — nu blir det uppenbart att de därmed stärkte och gävo fritt lopp åt krafter som äro farligare för staten än anarkister och bolsjeviker.

I sanning, seger, guld, världslig framgång är icke allt här i världen. Emellertid — förbrytarligheter, arbetarterror, justitiemord och börskrascher utgöra icke Amerikas hela krönika från i fjor. Det vore orätt att glömma Amerikas insatser i arbetet på världens fred. Amerikas inträde i Ständiga domstolen i Haag har nu skett och väntar bara på kongressens ratifikation. En preliminär överenskommelse har gjorts mellan England och Amerika rörande rustningsminskning till sjöss, som en början och ett uppslag att följa vid den nu om ett par veckor sammanträdande femmaktskonferensen i London. Denna konferens är den stora europeiska händelsen på nyåret, omkring den ha redan länge fredsviljorna och krigsviljorna i världen samlats i kamp. Skall fredsviljan vinna och lyckas få till stånd en minskning av rustningarna eller åtminstone i Guds namn en begränsning i stället för den ökning som annars förestår hos alla sjömakter? Skall vägen så banas för lösningen av den allmänna avrustningsintrasslade problem? Eller skall alltsammans gå i stöpet för år framåt och upprustningen fortsätta?

I senare fall kan man lika gärna tala tyst om Paneuropa, ty upprustning och Paneuropa stå i absolut motsats till varandra. I så fall äro de förhoppningar grusade som väcktes genom engelska arbetarregeringens första kraftiga ansatser och Briands initiativ till en Paneuropeisk sammanslutning.

TORA JOHANSSON-
SKREDSVIK

Inför Kunskapens träd

ÄR BOKEN,
SOM ALLA
TIDNINGAR LOVORDA.

Kr. 4:25

I varje bokhandel

CHELIUS

Ett hopp har man, och det är att sunda förnuftet och den mänskliga livsviljan står på deras sida som vilja komma till ett positivt resultat.

Tyskland är icke mera någon sjömakt och deltar ej i femmaktskonferensen, men spelar likväl sin stora roll för försoning och jämvikt i Europa eller motsatsen. I Tyskland är läget icke helt upklarat. Visserligen ha de tysk-nationellas försök att folkomröstningsvägen hindra överenskommelsen om krigsskadeersättning icke lyckats. Men oenighet råder om landets ekonomiska politik, och det finns en tysk grupp, särskilt uppmärksam på de franska nationalisterna som drömmar om krig och revanche. Utrymmandet av den andra besättningszonen i Rhenlandet har icke bara varit förenad med tacksägelse och klockerkning. Ett fästnummer av Koblenzer Generalanzeiger visar hur tyska pressen kunnat ta utrymningen till anledning att med skrupulös noggrannhet erinra om alla tyskarnas lidanden och alla Frankrikes övergrepp. Det är mänskligt men rysligt oklokt, i synnerhet som på franska sidan finnas mäktiga grupper som rådas denna utrymning och angripa sin regering som gått med på densamma. Deras enda hopp är den mycket sorgliga, dyra och sammanhängande försvarskedjan längs gränsen mot Tyskland, ett monument över misstron, sären och bitterheten om inte mer.

Den engelska regeringen sli-ter på sina krafter och sitt unga mod i parlamentariska strider över kol- och arbetslöshetsproblemen. Ändå kommer det nya året med sjömaktskonferensen och den indiska konflikten att kräva mycket nervkraft och hjärnkraft av de ansvariga som nu stå i ansvar för imperiets ledning.

Överhuvud ställer världssituationen oerhörda krav på de ledandes kallblodighet, orubbliga mod och vilja. Och av folken kräver den vaksamhet, anspänning, delaktighet, klarsynthet tvärs genom presslögner och partifraser.

Vilka kunna prestera allt detta i vår trötta tid? Är det ungdomen?